

לקה טוב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת נשא התשס"ו

8:10	הרלקת נרות שבת ניו יורק
9:40	מוצאי שבת
8:34	סוק"ש מג"א
9:10	סוק"ש גר"א
12:56	חצות

פנינים לפרשה

הפרעות, אבל ה' אלקיו דורש מישראל כי "את כל אשר ייעשה להם", כל מה שלא ייעשה להם בשליחות ההנהגה העליונה, צרות, טרדות וסבל, בכל זאת "ועבדו". יהודי מחוייב לעבוד את קונו בכל מצב שהוא. ולא נפלאות היא דרישה זו מן האדם. ה' לו בעוזריו. לא יתכן שהמלך ישגר חייל מעבדיו אל חזית האש בלא כלי זיין הנדרשים למערכה שיעמוד בה. ובלי ספק יכול יוכל...

"והתודו – והשיב את אשמו" (ה, ז)
הקשה רבי יצחק מאיר מגור, בעל "חידושי הרי"מ":

מצות וידוי, שהוא יסוד התשובה לכל חטא, מפני מה נאמרה בתורה בסמיכות אצל חטא הגזל:
הוא מותיב והוא מפרק:
לפי שבכל חטא יש מיסוד הגזל: הקב"ה נתן חיים וכח לאדם, כדי שיעשה בהם את רצונו, וכשמשתמש בחיותו ובכוחותיו לעבור על מצות ה', הרי גזול הוא קנינו של הקב"ה. כאן, איפוא, שורש כל הוידויים והתשובה...

סג

פעם נאנו רבי ישראל מאיר הכהן, מראדין, אנוחה מעומק לבו ויאמר:
עדים שנשכרו לחתום על גט מצטווים שיהרהרו בתשובה, שמא פסולי עדות היו. צאו וראו: בשכר של חצי רובל מתעורר יהודי להרהר בתשובה. ואילו רבון העולמים זן ומפרנס אותנו במשך כל השנה, ואף הוא דורש מאתנו לחזור בתשובה – ואיננו שבים!

סג

סח רבי מנחם-מנדל מקוצק, השרף:
עולם התורה הוא עולם מלא, ומנין לנו שאין אנחנו חיים בעולם התורה?
אלא אם אדם זוכה להרהור תשובה, סימן שאין הוא חי בעולם התורה....

סג

דרש הרבי מקוצק:
כתוב "יעזוב רשע דרכו", כלום יש לו לרשע דרך? הלא רק בתוך בוץ הוא צועד, ללא דרך? אלא יעזוב את טעותו שהוא שוגה בה, כאילו יש לו דרך משלו...

סג

אף הוא מרגלא בפומיה:
כשם שאמרנו חז"ל בתחילת עבירה: "עין רואה ולב חומד וכלי מעשה גומריין", כך היא הדרך לשוב בתשובה שלמה מתחילה "עין רואה", ככתוב "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה"; אחר-כך "הלב חומד", הצמאון

"והקריב את קרבנו לה" (ו, יז)
סח רבי מאיר-שמחה מדווינסק:
קרבתו של הנזיר ביום גילוח, דומים בפרטיהם לקרבתו הנשיאים בחנוכת המזבח (דוק ותשכח!), וזאת מפני שלב נשבר הוא טוב מכל הקרבתו, והנזירות היא חינוך לשבירת הרוח והלב המתאוה, לפיכך מביא הנזיר קרבתו חינוך...

"ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה" (ה, י)

"מדרש אגדה, 'ואיש את קדשיו לו יהיו', מי שמעבך מעשרותיו ואינו נותן, לו יהיו המעשרות, סוף שאין שדה עושה אלא אחד מעשר שהיתה אמורה לעשות". (רש"י)

לכאורה, הלא גם הכהן יפסיד, שאז לא יהי לאיש מה לתת לו.
נמצאנו למדים, שאם הבעלים אינם נותנים המתנות כראוי להם, גם הכהן שותף הוא בחטאו, במה שלא השפיע עליהם. מכאן לימוד לקח לכל המתרים לדבר מצוה, שמחוייב להשתדל שהנדיב יתן כראוי לו, ואם לאו, הרי גם עליו יש חטא.

מספרים על הגאון הצדיק ר' נחום שמש" מהורודנה, שהיה מנהגו לקבץ כספים לדבר מצוה, ופעם אירע שאחד העניז פניו לסטור לו על לחיו. אמר לו ר' נחומקיה, זה היה עבורי, אבל מה אתן להנצרך?

פירוש, לאו בדיחותא בעלמא אמר לו, כי אם הלכה פסוקה. כיון שהדין הוא שחובת תוכחה היא עד הכאה, אם-כן בזה שהכהו פטרו מחובת התוכחה. כי על כן, כל עוד שאין המעשה לדבר מצוה משתדל ככל יכלתו שהנדיב יתן נתינתו הראויה, הרי הוא עצמו אינו נקי מחטא. **(רבי יחזקאל סרנא)**

"נשא את ראש בני גרשוני" (ז, כא)

אמר רבי צבי-חנן מבנדן:
כשמעניקים מן השמים לבני ישראל הארה כלשהי, ומנשאים ראשם – "נשא את ראש" – הריהם נוכחים לדעת ערכם השפל לפי מעשיהם, מגיעים לשפלות-רוח ולבם נשבר, רואים עצמם כ"בני גרשוני", כבנים מגורשים מפלטרין של מלך...

"את כל אשר יעשה להם ועבדו" (ז, כו)

סח הרבי ר' שמואל מסלונים:
האדם מן המצוי כל אמתלה בפיו מדוע הנו ממעט מתורה ועבודה, כגון שמוטרד להרויח לחמו, וכן שסובל מצרות וכל שאר מיני

"נשא את ראש בני גרשוני גם הם" (ז, כב)
יש להבין מהו הלשון "גם הם", ואם להוסיף על בני קהת שנמנו קודם, מדוע לא שב לכתוב כן להלן גבי מנין בני מררי.

הרואה יראה שמנין הלויים לא היה באמצעות מחצית השקל, ולא חששו שיהא בהם גנף. והטעם, כי בסיבת הגנף בשעת מפקד, כתבו המפרשים שהוא, משום שכל עיקר תקומת עם ישראל היא באחדותם, ועל ידי מנין מפרדים אותם למשפחות ולאחדים, ולכך עלולים חלילה למגיפה. אי לזאת נותנים כולם מחצית השקל, לאחדם ולקשרם במצוה אחת יחדיו. מנין זה של הלויים הרי היה כולו אך למצוה של מלאכת המשכן, אם-כן היא עצמה כבר קשרה ואיחדה אותם תחת דגל המצוה, לכן לא נזקו למחצית השקל.

מעתה, כל זה פשוט ומובן מאליו, בבני קהת, שכל עבודתם "באהל מועד קודש הקדשים", בהיותם נושאי כלי המשכן, מובן אפוא שמצותם מכפרת ומגינה. אבל בני גרשוני, שלא נשאו אלא את יריעות וקלעי המשכן וכדומה, שמא תאמר שאין למנותם, מחשש לגנף, לכך אמר "נשא את ראש בני גרשוני – גם הם", להודיע כי כיון שאף זו למלאכת המשכן, מצוה היא. אבל אצל בני מררי לא נצרך לשוב ולהדגיש זאת, כי כיון שעבודתם אינה פחותה משל בני גרשוני, ואף הם נשאו קרשי המשכן ובריחיו וכו', פשוט הוא שאף אותם יש למנות. לכך לא הדגיש שוב "גם הם".

(רבי בן ציון שטרנפלד, אבי"ד בילסק)

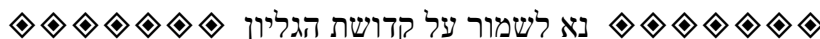
"מיין ושכר יזיר" (ו, ג)

"אמר רבי עובדיה ספורנו:
הנזיר שחפצו להזיר לשם ה', לא יסגף עצמו בצום – שממעט מלאכת שמים; ולא יצער גופו במכות פרושים – כי זה מנהג צבועים. אבל יזיר עצמו מן היין, שבזה ממעט את התאוה ומכניע יצרו, ולא יחליש כוחו בזה כלל.

סג

חסידים האחרונים היו אומרים:
אם לסגף את הגוף כולו נאסר בדורות שלנו, מפני החולשה, הרי לפחות ביכולתנו לסגף בצום קצת מאבריו: הפה, העיניים, האזניים, שנהוג בהם תענית לגבי דברים אסורים ובטלים...

וכי משהו אומר שמוכרחים להציק לאיצטומכה דוקא...

אלקות מתגבר והולך בנפש אדם מישראל; ומתוך כך "כלי המעשה גומרין" לשוב באמת ולב שלם...

"וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים"
לכן – מסביר מהר"ל מפראג – ויתר הקב"ה בהשקאת סוטה שימחו את שמו על המים, מפני שעל ידי המחיקה ישרה שלום בין איש לאשתו; ובאשר "שלוש" גם הוא משמותיו של הקב"ה, אם כן שוב אין כאן מחיקה כלל, נמחק שם אחד ובא תחתיו שוב שם קודש משמותיו של הקב"ה.

השפלות משתלמת....

"ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים"
אמר רבא מפני מה אמרה תורה: הבא עפר לסוטה? זכתה – יוצא ממנה בן כאברהם אבינו, דכתיב ביה "עפר ואפר", לא זכתה – תחזור לעפרה. דריש רבא: בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר, זכו בניו לבי מצות: אפר פרה, ועפר סוטה" (סוטה יז). איזה קשר יש בין העפר שאברהם אבינו דימה את עצמו אליו ברוב ענותנותו, לבין אפר הפרה ועפר הסוטה, ולמה זכו דוקא לשתי המצוות הללו?

ויש לפרש – כתב הגאון רבי שמואל אהרן ראבין, אב"ד קארטשין – שהרי דרשו חז"ל (סוטה כו.) מן הפסוק "ונקתה ונזרעה זרע" – שאם היתה עקרה, נפקדת בבנים. וטעם הדבר הוא, שאף שעד עכשיו לפי מזלה לא היו לה בנים – עתה, לאחר שסגה בהכנעה בזיונות והשפלות שהיו לה על ידי שתיית המים, הרי הקב"ה מגביה אותה מעל המזל, ולכן תזכה לבנים.

כך בדיוק היה גם אצל אברהם אבינו, כמו שדרשו בגמרא (שבת קנו.) מן הפסוק "ויוצא אותו החוצה" – שהקב"ה הוציאו מן המזל והגביהו למעלה ממנו.

גם בפרה אדומה מצאנו יסוד זה, וכך אמרו במדרש (תנחומא חוקת, ג') שפרה אדומה מטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים, ללמדנו שמי שמגביה את עצמו – הקב"ה משפילו, ומי שמשפיל את עצמו – הקב"ה מגביהו.

זהו פשרם של דברי רבא: בשכר שאמר אברהם "ואנכי עפר ואפר", שזכה למידת השפלות וההכנעה – זכו בניו לאפר פרה ועפר סוטה – שתי מצוות שבהן אנו רואים שכאשר אדם משפיל את עצמו – הקב"ה מגביהו, ולהיפך.... **"יעניי שמואל" – סוטה יז**

מי שהזדמן לו לענות שתי פעמים "אמן" יובאו המים המאררים האלה במעיק לצבות בטן ולנפל ירך ואמרה האשה אמן אמן"
(ה, כב)

יעל מה היא אומרת אמן אמן? אמן על האלה, אמן על השבועה; אמן מאיש זה, אמן מאיש אחר וכו'. רבי מאיר אומר: אמן שלא נטמאתי, אמן שלא אטמא" (משנה סוטה ב, ה)

מכאן רצה הגאון רבי יעקב חגיז, בעל שו"ת "הלכות קטנות", להביא ראיה לשאלה בהלכות תפילה: מי שהזדמן לו לענות אמן על שני דברים – האם יענה אמן אחד על שניהם, או שמא יאמר שתי פעמים אמן?

לכאורה, מלשון הפסוק שלפנינו ומדברי המשנה, יש ראייה שלא יספיק אמן אחד לשניהם, שהרי אותה אשה צריכה לומר אמן אחד על האלה ואמן נוסף על השבועה. אולם בעל "הלכות קטנות" דוחה ואומר שאין מכאן ראייה, ואפשר שאמן אחד עולה לכאן ולכאן. ומכל מקום – הוא מוסיף – אם יאמר אמן ואמן, אין כאן אמן שאינו צריך, ושפיר דמי.

"איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה"
"יפליא" – לשון פליאה, כולם רודפים אחרי תאוותם והוא נדור מתאוה. (אבן עזרא)

נסע רבי משה מידנר בקרון רכבת עם חברות חסידים של אדמו"רים שונים. היה כל חסיד מספר מגדולת רבו שמראה נסים ונפלאות, אותות ומופתים, ורבי משה מידנר יושב ושוקק. פנו אליו החסידים:

ומה יש לך לספר מהרבי שלך, במה כוחו גדול?
החזירם רבי משה:
כל כוחו של רבי בדבר אחד ויחיד: ישנם שלושה דברים שכל העולם רודף להשיגם, והם "הקנאה והתאוה והכבוד" – ואילו הרבי שלי בורח מפניהם כמו מן האש.

"דבר אל אהרן ואל בניו ואמרת אליהם כה תברכו"
(ו, כג)

סח הרבי ר' אברהם-מרדכי גגור:
לא מצינו באף מקום בתורה אזהרה לכהנים שיברכו, זולת הוראה א י ד יברכו: "כה תברכו" – מה טעם?
לפי שאמרו בזהר הקדוש על נשמת הכהנים, שהיא מורש מדת חסד, כך שהם מעצמם משתוקקין לברך – ויש רק להורות להם כיצד יברכו....

סוטה

והיה גיסו רבי חנוך-צבי הכהן, רבה של בנדין, מפרש על-פי דרכו:
לפי שהיה אהרן אוהב ישראל מאין כמותו, ובניו כיוצא בו, צוה אותם הקב"ה שיברכו כך גם את ישראל – "כה תברכו" – שיהיו כמותם, שיהיו גם כל ישראל אוהבים איש את אחיו ושרויים באחדות ורודפי שלום.
וזה פשר הברכה: "לברך את עמו ישראל באהבה" – שיתברכו במדת אהבה, כדי לאהוב אף את הנחות שבנחותים מישראל.
הוא היה אומר:

לפיכך נהגו בארצות הגולה שאין הכהנים נושאים כפיהם בכל יום – חוץ משלוש רגלים – מפני שהוקשה ברכת כהנים לעבודה במקדש, האסורה בשתי-יין, ובמצוקת הגלות הרי אנו בבחינת שיכורת ולא מייין....

סוטה

וכתוב בספר "טעמי המנהגים":
רבי עקיבא כהן, נשיא וטפסר דקהלת אובין, הגיע עם עולי הגולה לפראג ובה שם בית גדול לתלפיות, הרביץ תורה ברבים ונפטר בשם טוב בשנת רצ"ט לפ"ק. אשתו ילדה לו י"ב בנים וי"ג בנות, ועם י"ב מבנותיו התחתן במשפחות כהנים, רק האחת ששמה יוכבד השיא לרבי שפטיל אבי-אביו של השלי"ה הקדוש מגזע הלויים. וזכה רבי עקיבא לילך לדוכן הוא ביחד עם י"ב בניו ועם י"ב חתניו, מנין כ"ה נפשות, והתפאר בעצמו שקיים כראוי מצות: כ"ה תברכו את בני ישראל....

"כה תברכו את בני ישראל אמור" (שם)
נהגו הקהל שמוזיקים טובה לכהנים ברדתם מן הדוכן אחרי הברכה ואומרים להם "יישר כוחכם". לכאורה: מה מקום להודיה זו, הרי לא עשו אלא מצוה המוטלת עליהם מפי עליו?
אלא, מפרש בעל "נתיבות שלום", תודה זו מביעים עבור "באהבה" שקיים הכהן עובר לברכותיו – שאהבה זו אינה שווה בכל הכהנים, וכל כהן מתעורר לאהוב כפי מסת לבבו....

"אמור" כמו זכור ושומר (רש"י)

פירש רבי אהרן כהן, ריש-מתיתבא דחברון: שלא תהא אמירת הכהנים מן השפה ולחוץ, אלא בהתבוננות קודמת לה. כדרך שמצוות "זכור" ו"שומר" בשבת אי-אפשר לקיימן אלא מתוך ריכוז המחשבה ובלא שום היסח-דעת מקדושת השבת ומן הזהירות לבל יחללה – כך צריכה להיות גם ברכת כהנים, בכונה ובהכנת הלב ולא בפה בלבד. יתירה מזו: האמירה צריכה להיות רק ביטוי למחשבת-הלב, שהוא הומה תמיד לברך את ישראל מרוב תשוקת-אהבה, ובשעת הברכה תצא כבר האמירה מאליה.
"כה תברכו את בני ישראל" בלבכם תמיד, ומכאן זה "אמור להם" בשעת הברכה....

"איש כי יפליא לנדור נדר" (ו, ב)
"יפליא: יפריש, או יעשה דבר פלא, כי רוב העולם חולכים אחר תאוותם." (אבן עזרא)

כל אדם יש לו דעה ובחירה חפשית, אלא ששביו הוא בידי תאוותיו, עבד נרצע הוא לרצונותיו. כשם שעבד הנתון תחת ידי אדוני הדין הוא שמה שקנה עבד קנה רבו, וכל רצונותיו ודעותיו בטלות בפני רצון האדון, כך האדם עצמו אפשר שיהיו לו דעות משלו, אבל תאוותיו עלולות להשתלט עליו ולכבשו תחתם, יחד עם דעותיו והשקפותיו השכליות. הדרך היחידה להשתחרר מעבדות זו של אדם לעצמו היא על-ידי עסק התורה וקיום המצוות. זהו שאמרו חז"ל "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

מעתה, אם מצינו אדם שהולך נגד תאוותיו אינו משתעבד תחתם, הרי זה פלא המפליא כל רואהו. זהו שאמר הכתוב "איש כי יפליא לנדור" – אדם שהוא בן חורין אמיתי, שאינו עבד לא לאחרים ולא לעצמו, דבר פלא הוא.

אגב כך נמצאנו למדים דבר נוסף, כמה חשוב, בראותנו מעלה כלשהיא באדם, להצביע עליה ולגלותה, כדרך שנהגה התורה באיש הנודר נזירות, שציינה אותו לשבח כאיש פלא.
(מפי רבי יוסף ליב ננדיק)

סוטה

בהפטרה פרשה זו, נאמר שמונה שאל למלאך "מה שמך", וזה השיב "למה זה תשאל לשמי והוא פלאי". ולכאורה תשובה זו עצמה פליאה היא.

ברם, איתא דמלאכים אין להם שמות ברם, רק נקראים על פי שליחותם. והנה המלאך שלח למנוח ואשתו להזהירם על עסקי נזירות, שהיו צריכים לנהוג לרגל הולדת שמשון, ובנזירות כתיב "איש או אשה

כי יפלא". לכן שפיר השיב המלאך למנוח "והוא פלאי", היינו ש"פלאי" הוא שמו, על שם ההפלאה בניירות. **(בשם השאגת אריה)**

"לנדור נדר נזיר להזיר לה" (ו, ב)
במסכת נדרים (ט, ב) מסופר על רועה צאן שראה במי הבאר את דמות עצמו, ופחו עליו יצרו משום שערו הנאה, ואמר לעצמו "רשע, למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך וכו', העבודה שאגלחך לשמים".

כלומר, שקיבל על עצמו נזירות "לשם שמים" – כלשון הראשון שם (ראה רא"ש ור"ן). נשאלת השאלה, מדוע נצרך דוקא לנזירות, ולא הסתפק בחיזוק עצמי גרידא, היינו, במיעוט שתיית יין וקציצת שערו הנאה, אך בלא קבלת נזירות. ועוד, מה הוא הלשון "לשם שמים" דוקא.

אלא, מבאר המשגיח דקלעצק, שבאמת לעקור מדה רעה על-ידי מדה אחרת או שינוי הנהגה בלבד, אינו מועיל. הנה הורים ומורים נוהגים להעניק לילדים מתנות ומיני מתיקה, למען יתגברו על עצלותם ויאותרו ללמוד תלמודם. ואמנם מועיל הדבר לפי שעה, אבל המדה עצמה לא נעקרת מלבם כלל. כך ראינו בעינינו בחיילי הצבא הפולני, אשר אחר כל שנות הצבא שהשקיעו בהם לסדר לחריצות, סופם היה שיצאו משם עצלים כשהיו. הדבר היחיד שמועיל אפוא לעקירת המדה רעה מן האדם, הוא ה"לשם שמים", שכן הרגל ישן לא מתחלף בהרגל חדש, רק אם נעשה על-ידי האדם לשם מטרה זו דוקא. לפיכך רק כאשר הרועה נזר עצמו מן הדברים האלה, ו"לשם שמים" דוקא, ממילא נתקדש.

"כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא" (ו, ה)

הרב רבי שלום לויין הי"ד, מחשובי תלמידי הג"ר שמעון שקופ בגרודנא, העיר כאן במה שכתב "בעל הטורים": "על נפש מת לא יבא, לומר לך שאם תשרה עליו שכניה מחמת נזרו, שלא יאמרו שהוא דורש את המתים". נשאלת השאלה, מה בסך הכל עשה הנזיר, התנזר משתיית יין, משך שלשים יום, ולא התגלח, האם בזה זוכה לרוח הקודש. התשובה היא, שאם עושים פעולות לאו דוקא גדולות, אבל בטהרת הכוונה לשם שמים, זוכים כבר לדברים גדולים. פעמים נדמה לנו, כי כדי להגיע לדרגות גבוהות, או להשיג מטרות נעלות, חייבים "להפוך עולמות", ולא היא. האדם נבחן דוקא בפרטים, ובדברים פעוטים – יכולים להביא לרוח הקדוש, ובלבד שיכוין לבו לשם שמים. **(רבי שלום לויין)**

"דבר אל אהרן... כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

מדוע דוקא הכהנים נבחרו לתפקיד זה, לברך את בני ישראל.

המהרש"א (סוטה לח, ב) מבאר הלשון שטבעו חכמים "לברך... באהבה" כי היות שברכת המברך חלה כפי כוונת המברך, ראוי אפוא שתהא הברכה בעין טובה ורצון הלב. נמצאו למדים, שסגולת הברכה תלויה ברצונו השלם של המברך בהצלחתו של המברך. מעתה כיון שלא כל אדם זוכה למעלה זו, להיות אוהב כל אחד מישראל מעומק הלב, לכך בחר הקב"ה בכהנים, אשר הם ודאי מעוניינים בהצלחתם המלאה של כל ישראל. כי הרי מקור פרנסתם במתנות

כהונה מיד בני ישראל, וככל שתחול יותר ברכה בקרב ישראל כך תגדל התרומה ושאר המתנות לכהנים. לפיכך מובטחים אנו שברכתם תצא מעומק הלב, וסופה שתתקיים. **(רבי אהרן וולקין, בעל "בית אהרן")**

"ויסל מצות" (ו, טו)
רבי נפתלי-צבי-יהודה (הנצי"ב) מוואלוז'ין אומר:

מה מקום אצל נזיר לסל מצות? אלא שכמו בקרבן תודה לה' מביאים בו לחם להודות ולהלל על הנס, כך בא הנזיר להודות לה' שעזרו להיות קדוש לשמים; וכדרך שהזכיר עמוס הנביא בפירוט הטובות שעשה הקב"ה לישראל, שהקים מבחוריהם לנזירים, היינו שעזר להם להתקדש ולהשיג מעלת הקדושה ואהבת ה'.

כללו של דבר: זכה אדם לעליה רוחנית, יודה וישבח על שקירבו המקום לעבודתו.

"וישם לך שלום" (ו, כה)
על פסוק זה מעיד רבינו יעקב בן אשר ("בעל הטורים"): "שלום" בגימטריא "ישעו" (כינוי לשאינו יהודי); ובא הכתוב לרמוז הוזה מקדימם שלום לכל אדם, ודרוש אפילו בשלום נכרי.

כיוצא בכך שנינו במסכת ברכות (יז, עא): אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי. שלא הקדימו אדם שלום מעולם, ואפילו נכרי בשוק.

הליכות והלכות

הלכות בשר בחלב

נאמר בתורה שלוש פעמים: "לא תבשל גדי בחלב אמו" וקיבלו חז"ל, שאחד נאמר לאיסור אכילה, אחד לאיסור בישול ואחד לאיסור הנאה. כל האיסורים נאמרו דוקא במידה ובישול בשר וחלב יחד.

רבנן חייבו להמתין שש שעות לאחר אכילת בשר מהטעמים הבאים:

א. בשר שנשאר בין השיניים.

ב. השומן נמשך מהגוף לפה במשך שש שעות. ולכן הלועס בשר לתינוק ופולט או האוכל בשר מבלי ללעוס כגון מרק בשר חייב גם כן בשש שעות. אך הטועם ופולט מיד מבלי להמתין ללעוס או לבלוע כלל אינו חייב להמתין שש שעות.

לא קיים הבדל בין בשר בקר לבשר עוף ואפילו אכל רק ירקות שנתבשלו עם בשר או מרק בשרי חייב להמתין שש שעות עד לאכילת חלב, אף על פי שרק אכל את הירקות, או המרק.

לענין חולה וקטנים יש דינים חלוקים וכדאי להתיעץ עם רב בכל מקרה. אולם בענין קטן שאינו בר הבנה. מספיקה שהיה מועטת ואין צורך בשש שעות.

בישול אוכל פרווה בסיר בשרי או חלבי:
הקדמה

אם בישל אוכל פרווה בסיר בשרי או חלבי אין האוכל הופך להיות בשרי או חלבי לגבי דיני הרחקה 6 שעות ולכן לאחר שאכל אוכל זה

כגון אורז בסיר בשרי מותר מייד לאכול חלב לכל השיטות!
וכל הנידון זה לגבי אכילת אוכל הפרווה יחד עם חלב ובתערובת אחת שיוסבר להלן:
בדין זה ישנם חלוקי דעות בין חכמי הספרדים למנהג אשכנז. נפרט קודם דין זה למנהג ספרדים:

דין סיר שאינו בן יומו: סיר שלא בושל בו כלל ב 24 שעות אחרונות נקרא אינו בן יומו, ובסיר זה לדעת הספרדים מותר לכתחילה לבשל אוכל פרווה ולאחר מכן לערבבו (במקום אחר) עם חלב ולכן הרוצה לבשל ספגטי בשביל לערבו עם גבינה מותר לבשל את הספגטי בסיר בשרי שאינו בן יומו ולאחר מכן להעבירו לקערה חלבית ולערב שם עם גבינה.

ב. אם הסיר בן יומו דהינו שכן בישלו בו בשר ב 24 שעות אחרונות אסור לבשל בו אוכל על מנת לאכול עם גבינה אבל אם בישל סתם ולאחר שכבר בושל האוכל רצה לאכול עם גבינה מוכתב כגון הרתיח מים ע"מ לעשות כוס תה) בסיר בשרי בן יומו ולאחר שרתחו המים שינה דעתו והחליט לשתות קפה עם חלב מותר לו לעשות כן כיון שלא כיון בתחילה לאכול עם חלב.

כל זה לדעת חכמי ספרד, ולדעת חכמי אשכנז הדין חמור יותר והוא:

א. בסיר בשרי שאינו בן יומו ושלא בושל בו 24 שעות בשר) אסור לבשל אוכל פרווה על מנת לאכול עם גבינה ולכן אין דרך לבשל ספגטי בסיר זה ע"מ לערבו עם חלב אלא יקח סיר חלבי או סיר פרווה, ויש להעיר שכתבו הפוסקים (תשובות והנהגות ח"א חכמת אדם) שבשעת הדחק מותר לעשות כן, לבשל ע"מ לאכול עם חלב בסיר שאינו בן יומו אולם אם בישל אוכל פרווה בסיר בשרי שלא בן יומו לא בשביל לאכול עם חלב. ולאחר שהתבשל רצה לאכול עם חלב מותר גם לדעת מנהג הרמ"א.

ב. סיר בשרי בן יומו כמובן שאסור לכתחילה לבשל אוכל פרווה ע"מ לאכול עם חלב ואפילו כבר בישל אסור לערב עם חלב ורק אם בדיעבד שכבר עירבו את אוכל הפרווה עם חלב כגון שחיממו מים בכלי בשרי ועשו ממים אלו קפה עם חלב מותר לשתות משקה זה, כיוון שבדיעבד שכבר התערב לא אוסרים.

ג. כל דינים אלו הנאמרים לעיל לכל השיטות נאמר רק באוכל רגיל אבל במאכל חריף שם אפילו לא בין יומו לכל השיטות אסור לערב עם חלב כיון שהחריפות הופכת את טעם הבשר לשבח ולכן אין לאכול אוכל זה עם חלב ואפילו הכלי לא בן יומו.

אין לאפות לחם עם חמאה או גבינה אלא אם כן עשה סימן בלחם שהוא שונה מכל לחם. שנוי ניכר לעין בכדי שלא יבוא לאכול עם בשר ואם אפה כן ישאל שאלת חכם שכן יש מקרים שאסור לאכול לחם זה.

שבת שלום ולמודה מהנה

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589 8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

החיד"א קרא את פסוקי פרשת סוטה, וכל הנאמר שם התקיים במלואו

ואם לא שטית (ח, יט)
 אדם אחד הגיע לפני החיד"א ובפיו קובלנט על אשתו שנסתרה עם פלוני. החיד"א, ביושבו עם דיני העיר, השיב לו כי כפי מצות התורה חייב הוא לגרשה.
 בספר שם הגדולים החדש, אות ח' סימן כ"ט, מסופר, שהדיינים בהיותם קרובים לאותה אשה, רצו לחפות עליה, ועל כן פנו להחיד"א ושאלוהו: ילמדנו רבנו, מאין לו מקור דין זה לשפוט בלא עדים! אין זאת אלא דברי נביאות, והלא "לא בשמים היא", ואם נעשה דין ומשפט על פי רוח הקודש, עלול לצאת משפט מעוקל, כי אין לנו בזמן הזה לא כהן ולא נביא אלא דברי חז"ל על פי דברי תורתנו הקדושה.
 החיד"א לא השיבם מאומה, אלא פנה שוב אל בעלה של האשה וציווהו לגרש את האשה הזאת.
 כראותם כי לא ענה אותם דבר, וילכו הדיינים לקרובי האשה, אשר היו נכבדי העיר, ויספרו להם את כל סיפור המעשה, ואז פרצה מחלוקת גדולה בעיר.
 כשמוע החיד"א את דברי הריבות האלה, ותהי עליו רוח ה', וישלח ויקרא את האשה, ותבוא ותעלה לבית העליה אשר שם היה חדר לימודו ובית תפילתו.
 כראותו אותה, ויקם מכסאו וילך לארון אשר בו היו מונחים ספרי התורה, ויקח ספר תורה ויקרא באזניה פרשת הסוטה בטעמי המקרא. ויהי כהפנתה שכמה ללכת, ויקרא אליה בקול: "אם לא שטית" וגוי' ואת כי שטית" וגוי'.

הילולא רצדיקיא

פינשטיין ושאל האם מותר לו לצובען, או שיש בזה משום 'לא ילבש'!
 הוא הסביר את סיבת ההיתר, ואמר שבמקרה זה אין כוונתו להתדמות לאשה, אלא שהוא רוצה לצבוע את שערותיו כדי שיהיה נראה כאדם צעיר, ושהשערות הלבנות לא תבלטנה לעיני הבעלים.
 והשיב לו ר' משה: ישאלתך עוסקת בענין הלכתי חמור, ולכן אני מציע לך שאל תצבע את שערותיך, אבל אברך אותך שלא יפטרו אותך מהמפעל...
 וכך היה. בשונה מיתר עובדי המפעל האיש נשאר בעבודתו עד זקנה ושיבה, ושערותיו הלבנות לא הזיקו לו כלל. **(עלינו לשבח)**

וכאשר שמה רגלה על המדרגה הראשונה, לא הספיקה לרדת עד שפניה נהפכו לירקון, ועיניה בלטו, וכל הכתוב בפרשה נתקיים בה. למשמע קול זעקתה של האשה נתאספו ובאו הדיינים, וכן רבים מאנשי העיר לראות את המחזה הנורא הזה.
 ויבהלו מאד, ויקראו: הוציאו את הארורה הזאת, שלא תטמא את בית רבנו, ויאמרו איש אל רעהו, עתה ידענו כי איש אלקים קדוש הוא, ודבר ה' בפיו אמת.
 החיד"א היה צריך לכאורה להעניש עתה את המלנים עליו, ובפרט את הדיינים קרובי האשה. אך לא כך נהג קדוש-אלוקים זה, שראה ברוח קדשו שכל החטאים נבעו בגלל פריצותה, והיא זאת שהביאה ע"י מעשיה את הריב, ולכן הלך בתר מעיקרא, ותבר מנא על ראשה, שהיא-היא זו שהביאה אנדרלמוסיה בעולם, כמבואר ברש"י תחלת פרשת נח.
 בעקבות המעשה נתגדל מאד שמו של החיד"א והכל יראו מגשת אליו, בהיותו איש מופת אשר רוח אלקים בו ולמען יאה לזכר עולם ציפו נדיבי העיר בזהב את המדרגות אשר מתה עליהן האשה ההיא. ויהי הדבר לזכרון מעשה החיד"א ותוקף גדולתו.

השערות הלבנות לא הזיקו...

הר"ר משה דז'אלוזינסקי מאנטוורפן סיפר, שדודו הר"ר רפאל דז'אלוזינסקי ז"ל עבד בארה"ב במפעל פלוני, שבעליו העדיפו רק עובדים צעירים וברגע שאחד העובדים הגיע לגיל מבוגר, פיטרו אותו.
 כאשר החלו שערותיו להלבין, כך הוא מספר בקובץ 'יקול התורה', פנה להג"ר משה

העלון לעילוי נשמת הצדקנית הרבנית היקרה רחל בת שרה יגן ע"ה ת.נ.צ.ב.ה

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יז סיון	טז סיון	טו סיון	יד סיון	יג סיון	יב סיון	יא סיון
רבי משה לייב שפרא מח"ם מבעות החושן	רבי יהודה שמואל פרימו מח"ם אמרי שפר רבי ששון לוי מחכמי המקובלים	רבי יודיה רפאל חי אבולעפיה מח"ם דרך ושלום	רבי חיים מלוזין תלמיד הגר"א רבי נסים יגן	רבי יעקב מוצפי העדה החרדית הספרדיים-ים	רבי דוד פארך מח"ם שושנים לדוד	רבי אלעזר רקח אב"ד אקממרים רבי יצחק עקב חיים ראב"ד ים
שקיעה 8:30						שקיעה 8:27

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה